

SOCIJALNI TROŠKOVI I OVISNO STANOVNIŠTVO RAZVIJENIH ZEMALJA

Razvijene se zemlje danas susreću s problemom povećanih socijalnih izdataka. Radi se o izdacima na zdravstvo, školstvo, mirovine, obitelj, nezaposlenost, pomoć siromašnima i slično. Postoji opća tendencija opadanja radno-aktivne u odnosu na uzdržavanu populaciju. Posebno je naglašen rast starih i nezaposlenih osoba. Ti će se trendovi, po svemu sudeći, nastaviti i u budućnosti.

U ovom prilogu dat ćemo nekoliko temeljnih podataka o socijalnim izdacima, strukturi zaposlene populacije prema dobnim kategorijama te strukturi ovisne populacije u 1986. i 2040. godini. Podaci se odnose na šest razvijenih zemalja: Francusku, Njemačku, Japan, Nizozemsku, Švedsku i SAD.

Podaci su zanimljivi i daju osnove za korisne usporedbe i zaključke.

Tablica 1.

Bruto domaći proizvod (GDP) i socijalni troškovi u 1986. godini

	Francuska	Njemačka	Japan	Nizozemska	Švedska	SAD
Bruto domaći proizvod (GDP) u mln USA-dolara u stalnim cijenama i paritetima kupovne moći	630.8	742.6	1424.3	163.8	105.8	3946.6
<i>Socijalni troškovi (u postotku od GDP)</i>						
Obrazovanje	6.1	4.4	4.3	5.6	5.9	5.3
Zdravstvo	6.8	6.4	4.8	6.5	8.5	4.4
Mirovine	12.7	11.8	5.3	10.5	11.2	7.2
Nezaposlenost	2.8	1.5	0.4	3.3	0.7	0.4
Drugo	5.8	1.7	1.4	4.8	5.7	0.9
Ukupno	34.2	25.8	16.2	30.7	32.0	18.2
<i>Jedinica socijalnih troškova (u USA - dolarima godišnje u stalnim cijenama i paritetu kupovne moći)</i>						
— Obrazovni troškovi po studentu ispod 20 g.	2.525	2.816	1.838	2.477	3.308	3.345
— Zdravstveni troškovi po glavi stanovnika (ponderirano)	442	424	350	435	559	1.056
— Mirovine umirovljenika iznad 60 g.	8.595	7.540	6.099	7.305	7.377	8.764
— Prosječna godišnja zarada po zaposlenome	15.635	15.372	13.307	16.462	14.104	21.282

Izvor: OECD National Accounts Labour Force Statistics. *The Future of Social Protection*, OECD Social Policy Studies (1988). Citirano prema *Journal of European Social Policy*, 1981, 1(2), str. 116.

Tablica 2.
Struktura ovisnog stanovništva 1986. i 2040. godine

	Francuska	Njemačka	Japan	Nizozemska	Švedska	SAD
<i>1986. godine</i>						
Aktivno stanovništvo	43.7	45.9	48.3	40.1	53.1	49.7
— zaposleni	39.3	42.5	46.9	35.2	57.1	46.3
— nezaposleni	4.4	3.4	1.4	4.9	1.4	3.4
Uzdržavano stanovništvo	56.3	54.1	51.7	59.9	46.9	50.3
— ispod 20 godina	27.5	19.0	27.4	25.3	22.4	25.9
— muški 20 do 60 g.	3.1	3.9	2.0	3.9	2.0	2.6
— ženski 20 do 60 g.	8.8	12.2	10.9	14.7	3.3	8.4
— umirovljeni iznad 60 g.	16.8	19.0	11.5	16.1	19.3	13.4
Ukupno	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Ovisni prema jednom radno zaposlenom						
— neponderirano	1.54	1.35	1.13	1.84	0.94	1.16
— ponderirano	0.80	0.75	0.56	0.99	0.48	0.59
<i>2040. godine</i>						
Aktivno stanovništvo	39.8	37.4	44.5	33.4	50.0	46.4
— zaposleni	36.0	34.7	43.2	29.6	48.7	43.5
— nezaposleni	3.7	2.7	1.2	3.8	1.3	2.9
Uzdržavano stanovništvo	60.2	62.6	55.5	66.6	50.0	53.6
— ispod 20 godina	22.3	17.5	21.6	19.9	20.5	21.7
— muški 20 do 60 g.	2.8	3.0	1.7	3.6	1.9	2.5
— ženski 20 do 60 g.	8.2	10.4	9.3	13.4	3.1	8.0
— umirovljeni iznad 60 g.	26.9	31.7	23.0	29.6	24.5	21.4
Ukupno	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Ovisni prema jednom zaposlenom						
— neponderirano	1.77	1.88	1.31	2.37	1.05	1.30
— ponderirano	0.98	1.08	0.71	1.36	0.56	0.70

Napomena: Ponder 1 označava odraslu zaposlenu osobu, 0.67 nezaposlenu i uzdržavanu osobu, a 0.33 uzdržavano dijete.

Izvor: *Journal of European Social Policy*, 1991, 1(2), str. 115.

Priradio: Vlado Puljiz